

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Félévre 5 — „
Negyedévre 2 — „ 50 — „
Egy óra 1 — „
Egyes szám ára 4 kr

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA**

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
irdetek alk. szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díjmin
den külön beiktatást 30 kr.

Az a sárgafekete zászló.

Debreczen, május 18.

A katonai zenekar által az elharsogtatott „néphimnusz“ a Gott erhalte hangjai elhangzottak, a szép királynő szobrát a Duna felől, a virágos kertek felől lengedező hűs, illatos szél legyezgeti körül. . . S a szobor mellett talán még nem folytak össze a porban a felséges személyek nyomai? Mégis mint ha a lelkesedés, az ünnep világos fényén keresztül néhány fekete folt törne keresztül ott a királyokat koronázó Pozsonyban?

Mert mi ünnep is volt az a vasárnapi ünnepelés ott Pozsonyban? — Egy magyar királynő emlékének az ünnepelése? Hol is készült, micsoda pénzben és ki által ez a művészi szobor? Cararra márványából ugyan, de magyar pénzben, egy magyar művész zseniális alkotásaként! Vagy talán Pozsony fekküldne Ausztriában? Nem, mert hisz ha már másból nem is, a híres preszburgi székek s polgárság számos adományleveleiből kitünne, hogy ez érdemes bürgerek, mit csak élveznek, mi csak poczakjukat növeli, azt mind magyar királyok jóvoltából, a magyar föld tévéreileg megosztott áldásaiból nyerik s nyerték! Vagy tehát akkor az osztrák császár, az osztrák császári ház, az osztrák kormány, az osztrák főurak, Ausztria vegyes, züllésnek indult népe ünnepeltek ottan? Nem! Nem! erre is

csak azt mondják a különféle hivatalos és nem hivatalos értesítések. A magyar király, a magyar király fenséges rokonai, a magyar kormány, a magyar főurak, a magyar nép, a magyar tudás, művészet, hatalom és erő ünnepeltek ott egy magyar királynőt, igenis ezt mondják a különféle hivatalos értesítések mindenfelől s minden helyről.

Hisz a magyar népnek a himnuszát nem Haydn tette kótára? „Isten áld meg a magyart“, az annak a bekezdő sora! A katonai zenekar tehát akkor miért harsogtatta itten oly tele tudóval, mint egy parádés smelzi-szemle alkalmával, a „Gott erhalte“-t, mikor a magyarok királya az ünnepelés helyén megjelent, hisz ez az osztrák néphimnusz, hisz nekünk ennek a dallamához semmi közünk? . . .

És a magyar zászlónak is mióta van sárga-fekete színe, hogy ott lobogott büszke ünnepi jelként Ausztria táborának zászlója a pozsonyi székházban, a magyar királyi pénzügyigazgatósági palotán, a jezsuiták kolostori épületén ez az irigy színezésű komor zászló? Hisz a magyar zászló a piros-fehér és zöld, a legszebb trikolor, mely a földön bárhol is lebeghet!

Igen! ezek a miértetek, oly szomorú miértetek, melyek az ország minden hivatalos ünnepének megülése után ismétlődnek, ha például egy világra szóló mű megnyitására van szó, milyen a vas- kapu megnyitás ünnepe volt, amikor az osztrák sárga-fekete lobogóktól nem lehetett meglátni a hajó hátulsó ormán,

a félreeső helyre letűzött árva magyar zászlót, holott a magyar erő, a magyar tudás alkotta meg az alsó-Duna e világlagokra szóló viz művét is. Magyar templomokban, csak mint legutóbb Szege- den is történt, minduntalan huzatra lesz a Gott erhalte. Külföldi látogató- sokkor, ha felköszöntőt mondanak a koronás urak szeretett királyunkra, mint magyar király sohasem lesz éltetve, — mindig mint császár vagy, hogy Bánffy okos észjárása szerint ne legyen olyan keserű a labdac, — Euer Majestet! . . .

Ezért szerepel aztán még Magyar- ország mindig, mint osztrák provincia a külföld előtt s részben ezek miatt válik semmi értékű, porként szétfoszló mérges pöffeteg gombává a mi kiegye- zésünk, közös háztartásunk is az osztrákkal. Közös teherviselésre és közös ha- szonra szólna ugyan az egység, de kormányaink pipogyasága miatt, nem széppíthetjük ezt, régen olyan a helyze- tünk, mint a molnárnak és a szamará- nak a közös barát-ága, közkereseli tár- sasága. A terhet a göthös, csámpás, nyavalyás molnárral együtt a jámbor, mélabus számár czepli a hátán, de a hasznót a molnár rakja zsebébe! . . .

Hogy aztán az osztrák és magyar közül, melyik a molnár, melyik a szá- már? Arra ugy hisszük, elég magyará- zat az a pozsonyi három büszkén hival- kó osztrák zászló, mert legjobban je- lezi a számár türelmét.

Ifj. Móricz Pál.

A „DEBRECZEN“ TÁRCZAJA.

Zöld Marczy szigete.

— A „Debreczen“ eredeti tárczaja —
Irtá: Jablonczay Kálmán.

A külső Guton keresztül utazva, az asszonyrészi homokbuczkákon megpihenve, melyeknek esucsáiról a völgyben elterülő — most már pusztulásnak indult major, mint valami ócska panoráma tűnik a szemlélő szeméi elé, mely hajdan, mikor még J. K. és F. G. bérlete volt, vaóságos paradicsom kinézéssel bírt, az ódon kastélyllyal szemben terült el az óriási park gyümölcsös kerttel, ezer darab terebé- lyes diófaja gyümölcsét messze földre — mint non plus ultrát hordták el.

Az asszonyrészi pusztától kelet felé, a merre Acsád községe fehér bádóg tornya lát- szik, mint valami fényes felkiáltó jel a végte- len láthatárban — terült el a b á n h á z a i pusztá.

A bánházai pusztá a 40-es években a Bory, Erős és Kékesy családok tulajdona volt, indomásommal a két előbbi nemes család

még mindig uralja ősei hagyatékát, nem utánozva a többi rokon genry utódokat, kiknek ősi fészkeik mai napon már nagyrészt dobra kerültek.

Vadregényes, hullámos róna, emitt-amott csalisit kisebb erdővel bíró pusztá ez, nagy- kiterjedésű nádasai, ingoványai dus legelőt nyujtanak a legelésző barmoknak.

Földtalaja nagyobbára televényes homok erdőirtás, melynek termő képessége bőségsben jutalmazza a szorgalmas, m u n k á s ke- zeket.

E nagy kiterjedésű pusztának délnyugoti része a 40-es években rét, ingovány, ös-zsefutó vizek gyűlő helye volt, majdnem 2000 holdnyi területben a vizsgáló szem csupán nádasokat, buzogányos kákát, sűrű gyékény levelekkel benőtt területet láthatott helyenként, hova csak csónakon lehetett eljutni, kisebb-nagyobb tisztások voltak, mely a legtisztább tavakat képezte, fenekellen mélységű vitzükörben ka- czerkodott a megszámlálhatatlan szárnyas vad, melyeknek ez a hely nyári és téli ta- nyája volt.

Ezen 2000 holdas ingoványnak kellő közepéből egy kimagasló sziget emelkedett ki, mely távolból mint valami óriási teknős

béka háta, sülkerezett a nyári nap fénylő sugaraival.

Ez a sziget volt a Z ö l d M a r c z i szigete.

Zöld Marczy az említett időben a nyír-ség, Szabolcs és Biharmegyék rettegett betyárja volt, számtalan vakmerő rablásai, irtózatossá gyilkosságai hajmeresztő legendákat szültek a népek ajkaira.

A mikor már elkapott betyár virtusai minden határon túl mentek, két vármegye összpontosított csondbiztosai, legényei, perze- kutorai keresték életre-halálra.

Soha nem tudták elfogni, de még csak közelébe sem juthattak soha.

Gyors lábú paripái, elszánt válogatott czinkos társai, talán az ördög segedelmével, oly gyorsan megtudták szabadulni a legna- gyobb veszélyből is, hogy az üldöző pandurok és futó betyárok között rendszeren 2—3 napi távolság volt.

Zöld Marczy és bandája hosszabb rab- lási körútról visszatérve állandó tanyáján a szigeten húzódott meg, és itt pihente ki fára- dalmait.

Erre a szigetre sok vadász és környé- kén lakó akart már behatolni, ezen szándé- kukat nem tudták soha keresztül vinni, fene-

BELFÖLD

A sajtószabadság érdekében vasárnap megtartott értekezlet, melynek lefolyásáról már tegnap hoztunk tudósítást,

elhatározta, hogy a sajtószabadság ellen tervezett merénnyel szemben, tiltakozó népgyűlést fog tartani egy legközelebb meghatározandó napon;

hogy a népgyűlést pártközi, alapon, azaz minden pártra való tekintet nélkül rendezi;

hogy előkészítő bizottságot választ a népgyűlés előkészítésére és rendezésére;

hogy a főváros egyesületeit és testületeit szintén bevonja a népgyűlés rendezésének előkészítésébe;

hogy a fővárosban tartandó népgyűléssel egyidejűleg Aradon, Szegeden, Nagyváradon, Kolozsvárott, Győrött, Pecsén, Temesvárott, Debreczenben, Kassán szintén tartani fog népgyűléseket.

Az értekezlet ezután megválasztotta az előkészítő bizottságot, amelynek jelenlévő tagjai nyomban munkához láttak és elhatározták, hogy holnap este nyolc órakor a Budapesti Ujságírók egyesületének helyiségében (Károly-körút 4.), újabb ülést tart, amelyen már meghívott testületek képviselői is részt fognak venni. Az értekezleten kiosztották egymás között a tennivalókat s a következő felhívás kibocsátásában állapodtak meg:

Felhívás!

A magyar nemzet közszabadságának egyik legbecesebbjét, a sajtószabadságot veszedelem fenyegeti. Az alkotmány érintetlenségét kockára teszi a bünvádi eljárás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat 16-ik szakasza.

A közvéleménynek tiltakoznia kell a sajtószabadságnak e semmivel meg nem okolható, semmivel nem is menthető korlátozása a közszabadságoknak ok nélkül való megtámadása ellen.

Tiltakoznia kell tekintet nélkül a pártkülönbségekre, mert hisz az alkotmány integritása közkinccse az egész nemzetnek.

Sorakozzunk tehát egységesen ama nagy elv védelmére, amelynek minden csorbulásával csakis kára származhatik a nemzetnek.

E tiltakozó mozgalom megszervezésére

kettlen lapok, égbe magasló vastag sűrű nádak a közeledést teljesen megakadályozták. Hires öreg pásztorok mondtak le a reményről, hogy valaha megközelítsék azt a szigetet, hova csak a madár repülhet be.

Es Zöld Márczi mégis ezen a szigeten aludta legedesebb legnyugodtabb álmait.

Kevés idő múlva történt azután, hogy Zöld Márczi és bandája egy sötét Márcziusi éjjel ráütött a mándoki uraság kastélyára, az ellenállókat legyilkolva, raboltak gyujtogattak, a rablott holmikat az uraság saját négyes fogatán szállították el a regényes bányázai szigetre.

De már ez azután a pardon mérlegét tönkre silányította, — maga a vármegye, mely egy cseppet sem bizott már nagyhirű csendbiztosában egy század katonaságot kért a debreczeni Platz Commandótól.

Egy német kapitány vezénylete alatt kivonult a század, valamennyi pándur és számos vasvillás paraszt kíséretében a Bányázai pusztára.

Lassan teljes csendben a kapitány rendelkezésből egy óriási gyűrű övet vontak a 2000 holdas lapály körül, melynek közepében levő sziget rejtegette az odaménekülő — betyárokat.

A stratégiai terv az volt, hogy miután nem lehet hozzájuk behatolni — ki kell őket éheztetni.

Számoltak ugyan arra is, hogy egy ilyen állandó betyárfeszék hónapokra való élelmi szerrel el van látva, mégis — nincs más mód az eredmény eléréséhez, mint ilyen módon őket hatalmukba keríteni,

holnap (hétfőn) este 8 órakor általános értekezletet tartunk a Budapesti ujságírók egyesületének helyiségeiben. (Károly-körút 4) Erre az értekezletre ezennel meghívjuk a sajtószabadságnak minden párttáborban levő, barátait.

A sajtószabadság érdekében megtartott általános értekezlet végrehajtó bizottsága.

A király Budapesten.

— A kibontakozás felé. —

Debreczen, május 18.

Ő felsége a király ma Pozsonyból Budapestre érkezett. Politikai körökben azt hiszik, hogy a király itt időzése alatt okvetlenül tisztázódnia kell a kvóta-kérdés által bebonyolódott politikai helyzetnek. Hogy vajjon akut kabinetválság is beáll-e ez alatt az idő alatt az attól függ, hogy miképpen formálódik a két állam kormányának a kvóta-kérdésben való viszonya. Ezen a héten minden valószínűség szerint eldőlnék azok a nagy kérdések, melyek a kiegyezés megújításával összefüggésben a Báeffy-kabinetet különösen is érintik. Politikai körökben azt is emlegetik, hogy a végleges döntést provizorium behozásával kerülnek ki s ez esetben a kiegyezés parlamenti tárgyalása az öszre marad.

A kvóta-kérdés mellett a politikai körök most főképp a bünvádi eljárás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat parlamenti tárgyalásának az ügyével foglalkoznak. A képviselőház kedden kezdi meg az esküdtbírókáról szóló törvényjavaslat tárgyalását, mely előreláthatólag nem vesz hosszabb időt igénybe, mert az ellenzéki pártok inkább a másik javaslat tárgyalására koncentrálnak erejüket.

A bünvádi eljárás életbeléptetéséről szóló javaslat 16-ik §-a ellen nemcsak az ellenzéki pártok, hanem a szabadelvű párt némely körei is állást foglalnak, annyival inkább, mert mint értesülünk a kormány elállott attól a szándéktól, hogy a hirted 16. §. elfogadásából pártkérdést csináljon.

Ez abszurdum is lenne, mert a sajtószabadság ügye, melyet ez a §. oly kegyetlenül érint, első sorban a közszabadság kérdése és

az igazságügyi bizottság tárgyalásai során nyilvánvalóvá lett, hogy a szabadelvű párt igen tekintélyes férfiai a miniszteri javaslat módosított szövegét is veszedelmesnek tartják a sajtószabadságra nézve, melyet nem akarnak senki kedvéért se feláldozni.

A 16-ik §-ban foglalt intézkedések ellen, egyébiránt a parlamenten kívül is erős, társadalmi akció indul.

Ez ügyben tegnap délután volt az első értekezlet, mely kimondta annak szükségét, hogy a veszélyeztetett sajtószabadság oltalmazása céljából a társadalom is határozott állást foglaljon.

Ez az értekezlet hangsúlyozza azt, hogy itt semmiféle politikai pártkérdésről nem lehet szó és ép e végből a sajtószabadság minden barátját pártkülönbség nélkül akcióba szólítja egy a fővárosban mint a vidéken.

Lapunk más helyén számolunk be az értekezlet lefolyásáról, itt csak azt a reményünket fejezzük ki, hogy a magyar társadalom összes rétegei csatlakozni fognak a hazafias mozgalomhoz, melynek az a célja, hogy a magyar társadalomnak alkalmat adván a megtámadott sajtószabadság kérdésében való nyilatkozására, maga a társadalom csatolhassa meg azt, hogy a 16-ik §-ban foglalt reakciónárius intézkedést a magyar közvélemény kívánja.

Ebből az alkalomból örömmel veszünk tudomást a pozsonyi ünnep egy részletéről, a mely nem történt meg.

Az ünnepségre tudvalevőleg a törvényhozás mind a két háza deputációt küldött. Szilágyi Dezső, Lang Lajos, Tóth Vilmos és Vay Béla báró elnökök, illetőleg alelnökök vezetésével. A sorrend úgy volt megállapítva — kinek a hibájából, az majd csak ezután fog kiderülni — hogy a küldöttségek tisztelgésekor ő felsége elsőül a katonaságot és a klérust fogadja, a törvényhozás pedig nem akart harmadiknak tisztelgni, mivel őt az első hely illeti meg. Tisztelgése elmaradt, mert nem akart lemondani kétségtelen elsőbbségi jogáról.

Már tegnap kifejtettük, hogy ez a tisztelgés egyáltalán nem volt helyes eszme, nincs tehát okunk, hogy — mikor elmaradt, bírálat tárgyává tegyük annak okait. Mindegy az, akármilyen volt, csak hogy meg nem történt

Felugrálya közeledtek felé, hogy biztos lövésre kaphassák.

A midőn már teljesen közelébe értek egy nagy kutya forma állatot láttak, mely farkát hátsó lábai közé húzva lassu vonítással oldalvást futni kezdett, és eltűnt a sűrű bozót között.

Egy sovány csikasz farkas volt, mely csak is a szigetről jöhetett ki.

Azonnal bejelentették a kapitánynak a látottakat.

Ki ezen állat megjelenéséből azt konstataulta; hogy az bizonyosan a szigetről jön és hogy ezen a szigeten már minden eleség elfogyott, — továbbá az igazi kijárásnak, annak kell lenni, melyen a farkas elhagyta a szigetet.

A kapitány azonnal intézkedett, hogy azon helyen, hol a farkas megjelent, következő éjjel poszt ne álljon, hanem tavolabbról négy valogatott bator fiu lesse meg — a midőn a farkas vissza jön, most annak csupa ösztönből is vissza kell térnie, még a tene vad sem hagyja el fészket — csak halála esetén, annak nyomát követve hatoljanak a sziget felé, és a tapasztalatról vissza térve kimerítő jelentést tegyenek.

Igy is történt, éjjel után ugyanazon helyen megjelent a farkas, szájában egy süldő nyullal, és eltűnt a csapason, mely a nádásba vezetett.

A négy fiu, a négy felfegyverezett katoná, tüzskölő paripáikon utána.

Hol lesüppedve, hol u-ztatva követve egymás után lovagolva követték a farkas nyomát, illetve azon csapást mely világosan e-á-

TARKA-ÉLET

Férfi divat.

(Párisból.)

I.

Tízparancsolat minden férfi számára.

1. Nappal csak parvenuk, pinczerek és esküvőre készülő vőlegények jelennek meg nyilvánosan frakköltözetben.

2. A frakkhoz az ember mindig fehér mellcsokrot visel.

3. A smokingot abból a czélből találták ki, hogy az ember odahaza kényelmes kabátban fogadhassa a vendégeit. Smokinggal az ember ritkán megy idegen társaságba.

4. A világ legszebb uri viselete: a redingót, a világos nadrágot, a lakkcipőt, a czilinder. Minden korrektt férfi ebben a szép öltözetben vizitel.

5. A ki redingót kabáthoz puha kalapot visel, éppen úgy cslekszik, mint a ki struccz-tollas kalappal ékesíti a milói Vénust.

6. Uri ember színházba, társaságba, zsorra, vagy bába okvetlen felveszi frakkját, mindazokon a helyeken általában, a hol hölgyek megjelenésére is kilátás van, (tehát a színházak földszintjén is), nagyvilági felfogás szerint a frakk kötelező viselet.

7. Telen és városban sarga cipőt hordani, semmivel sem distingváltabb dolog, — mintha az ember vérvörös, vagy ultramarin kék cipőt hordana.

8. A nyakkendő semmi esetre sem arra való, hogy közvetlen a nyakon legyen.

9. Fekete nyakcsokorban ép oly kevéssé hord az ember tűt, mint a nadrágon ibolya bokkrétát.

10. Mindég humorosan hat, ha olyan urak, a kik hétköznap a saldo konto bonyodalmas műveletével foglalkoznak, — vasárnap minden egyéb ok nélkül, igen világos kamászniban jelennek meg.

II.

A nyakkendőkről.

A nyakkendő szép divat, az egyetlen színes rész a férfiak szürkése viseletében, a mult századbeli ragyogó férfiviselet e kegyetlen csenevész maradványa. De aki a nyakkendőt nem egyeztetni össze az öltözéke egyébb darabjaival, ügyetlen vagy barbár. A nyakkendő mindig alkalmazkodik a ruhához, kiegészíti, tökéletesebbé teszi, de nem lehet tőle soha sem független.

ruha, hogy itt már mások is, és a pedig gyakran jártak.

Három órai vergődés után egy nagy tó elé értek, mely mint valami várak átövezni látszott a regényes zöldpázsitos szigetet, mely a ragyogó hajnalon szemek elé tárult.

Ez volt Zöld Marci szigete. É a követett ut vala az egyedüli csapás, mely azt a külvilággal össze kötötte.

És ezt — csupán a betyároktól ismert titkos ut t, egy éhes farkasnak kellett elárulni.

A katonák tovább menni nem utasítottak, ugyanazon az uton visszajöttek, és kimerítő jelentést tettek előljárójuknak.

Másnap éjjel az egész őrég — gyalogság — lovasság együttesen, a legnagyobb esendben vonultak a felfedezett csapáson a sziget felé.

Míg a támadó sereg az ingoványok átúsásával küzködött, addig a szigeten az éhségől végkimerülésbe kergetett betyárok az utolsó harcra készültek el.

A sziget oldalába vajt földházaikat beomlasztották, alátemetve, a megszámlálhatlan rablott kincseket.

Kedves — vészdedett paripáikat — saját kezükkel — egy-egy golyó által küldték a más világra.

Azután egyenkint egy-egy ásóval felmentek a sziget közepére és ástak egy nagy széles

Smokinghoz sohasem szabad kötött csokrot hordani (pedig sokan hordják), a Ferencz József kabátból pedig szivrepesztő hangon kiált segítségért a vékony fekete csokor. Redigonthoz széles écharpe való, zsakethez pedig hosszú öncsinálta nyakkendő. Találkoznak kegyetlen lelkek, akik az egyszerű, egy gombos saccoboz fekete csokrot kötnek, — ezeket menten gályákra küldném, ha engem kérdezne valaki. A csokornak, amit az ember puha selyemből köt, sohasem szabad akkorának lenni, mint egy malomkeréknek és a nagygon kivágott mellényhez a nagy csokor nem is illik. Tűt előkelő augol térli csak széles écharpeban visel, még a vékony, hosszú nyakkendőhöz sem illik a drágaköves ékesség. A ki fekete másniba mellitűt bök, annak László király egy régi törvénye szerint, le kell vágni a jobb kezét.

III.

A férfiak gyászruhája.

A férfiak ugyanannyi ideig viselik a mély — illetőleg félgyszat, mint a nők.

Mely gyászviselet: fénytelen szövethöl való nadrág és kabát, fehér mellény és batiszból, vagy muszelinből való fehér nyakkendő. Hordhatnak azonban fekete mellényt és nyakravallót is.

Szerényebb viszonyok közt levők csak feleség és szülők után hordják ezt a gyászt, máskülönbén és a felgyászban elég, ha kalapjukon kreppet, vagy posztót hordanak.

A czilinderen levő posztó magassága: apáért, anyáért, apósért, anyósért, feleségért 15 centiméter; gyermekért, vőért, menyért, testvérért, sógorért, sógornőért 12 centiméter; — nagybátyáért, nagynénéért, unokanővéért 8 centiméter.

Egyházkerületi közgyűlés.

— Első nap. —

(Saját tudósítónktól.)

Debreczen, május 18.

A gyűlés első napjára szép számmal gyűltek össze a tiszántúli ev. ref. egyházkerület egyházi és világi nagyjai. Nem hiába vannak a tárgysorozatba olyan fontos ügyek felvéve, de meg is jelentek a kiválóságok mindannyian, hogy nyilvánítsák véleményüket. Megjelentek Kiss Áron püspök, D e-

kutat, mely munka a negyedik ölnél már az ingoványos lápra vezetett.

Mert tudva levő, hogy a sziget, a nagy kiterjedésű posványos réten himbálódzni látszott.

Ezt az előre megásott feneketlen sirt azután körül állották a halálra elszánt betyárok, — egymással utoljára bucsu kezét szorítva — várták a zaklatott élet utolsó felvonását.

A katonaság ez alatt a sziget közvetlen közelébe ért, a parancsnok a csomóba gyűlt betyárok felé ösztüzet adni — vezényelt.

Betyárok nem várva meg ennek teljesítését, sűrű lövésekkel üdvözölték a támadókat.

Az össz tűz mégis, mint egy óriási ágyu eldőrdült és a megásott sir szélén álló haramiák szó nélkül hullottak bele a feneketlen sirba, hogy még hirmondója se maradjon azon veszélyes elemeknek, — mely oly sok ideig ket vármegyét rettegésben tartottak.

Azóta 60 év mult el, a sziget, mely még mai napon is a Zöld Marci nevet viseli, ott áll a bánházai pusztán, és ki e sorok olvasói közzül valaha arra jár, jusson eszébe annak a közmondásnak a megzafolása, hogy t. i. a farkas nem eszi meg a fiát, ez most az egyszerű nem bizonyult igaznak, mert a farkas — felemészttette a fenevadakat.

genfeld József gr. főgondnok, Görömbe i Péter, Davidházi János, Zsigmond Sándor, Szabó János, Széll Kálmán, Sütő Kálmán, Biki Károly, Segesváry József esperesek, Gencsi Albert, Horthy István, Uray Imre, Ráday Gedeon gróf. György Endre, Isák Dezső egyházmegyei gondnokok, továbbá dr. Thaly Kálmán, Tiszta Kálmán, gr. Tiszta István, Puky Gyula, Rásó Gyula, Kiss Albert, Kóth Kálmán, Szunyogh Bertalan, Madarász Imre, Luby Géza stb.

1/4 10 óra után foglalták el helyüket az elnöki emelvényen Kiss Áron püspök, gr. Dejenfeld József főgondnok, Tóth Sámuel egyh. és Farkas Antal vil. fő, Elek Lajos egyh. és Bacsoni Lajos dr. vil. aljegyzők.

Kiss Áron püspök remek imával nyitotta meg a gyűlést, melyet a gyűlés tagjai állva hallgattak meg.

Az elnöki megnyitó megemlékezik Nagy Dániel, Nagy Sámuel, Kállay István, Sz. Nagy Károly, Szilágyi István, Bodosy Pál és Véghegy Dezső haláláról, kiknek emlékét jegyzőkönyvbe iktatták.

Az egyházmegyei tisztviselők bejelentése után Farkas Albert felolvasta Tóth Sámuel egyház. főjegyzőnek lemondó levelét. Tóth Sámuel több mint 30 éven át volt az egyházkerület főjegyzője, 1877-ben konventi jegyző lett s ugy az 1882-ki, mint az 1890—92. zsinatnak jegyzője volt. — A közgyűlésen Tiszta Kálmán indítványára kimondták hogy megörökítik jegyzőkönyvben érdemeit, lemondását a kerület veszteségének tekintik és csak az a szeretet, melylyel iránta viseltetnek, indítja a gyűlést egészségi állapotára hivatkozással történt lemondásának elfogadására. Szabó János és Horthy István egyesített indítványára kimondták, hogy az e-peresi és gondnoki kart megbizzák a fellelő javaslatára, miként volna Tóth Sámuel emléke a jegyzőkönyvön kívül is megörökítendő.

Egyben felkérték a volt főjegyzőt, hogy utódja megválasztásáig az ügyeket vezesse. Utódja megválasztására elrendelték a szavazását az az őszi gyűlésen el is foglalja állást. A szavazatfelbontó küldöttség megalakítása iránt holnap tesznek javaslatot.

Főgondnok indítványára kimondták, hogy a tanár és tanító válasszást holnap fogják meg ejtén és erről a debreczeni egyházat értesítik.

A főiskolai gazdasági tanács jegyzőkönyvének megvizsgálására felkérték Horthy István elnökle alatt Segesváry József, Dombay Lajost, Zsigmond Sándort, Isák Dezsőt, Ármós Bálintot, György Endrét, Thaly Kálmánt, Tabajdi Lajost, a főiskolai ügyészt, számvevőt és Elek Lajos jegyzőt.

Az egyházker. pénztár számadásának megvizsgálásával megbízták Dávidházy Jánost, Széll Kálmánt, Csernák Istvánt, Hajnal Istvánt, Lengyel Imrét, Szele Györgyöt, Baksa Lajost. Ugyanezt a küldöttséget bízták meg az Andaházy Szilágyi intézet gondnoki számadásának megvizsgálásával.

A tüzkarmentesítés ügyében felterjesztett számadás megvizsgálásával megbízták Bencsik István esperes elnökle alatt Sütő Kálmánt, Ujfalussy Bélát, Gyulay Lászlót, Szele Györgyöt.

A díjlevelek átnézésével az esperes i k a r t bízták meg, a szavazatok felbontására alakított küldöttségbe bevásztották Zsigmond Sándor esperes elnökle alatt Görömbe i Pétert, Szele Györgyöt, György Endrét, Garzó Gyulát.

A reformáció emléknapijának minden évben való szoros megünneplésére az esperesek utján az ős-zes egyházak utasítottak.

A német nyelv a tanítóképzőkben.

Ezután felolvastak a konvent határozatát a debreczeni tanítóképző intézetben e német

nyelv tanítása ügyében, mely szerint a konvent a kormányhoz nem ír fel. Tudomásul vették a tanítóképző igazgatóságát utasították a megfelelő intézkedések megtételére, azaz a német nyelvet a jövő évtől kezdve tanítani fogják.

A gimnáziumi vallás tanárok képesítésére nézve a konvent kimondta, hogy vagy jeles lelkész képesítő vizsgálat, vagy theol. magántanári oklevél képesít a vallás tanárságra a magántanári vizsgálat valamennyi kerületi célra alakított vizsgálóbizottsága előtt lehet.

A vallás és közoktatásügyi miniszter a nyirbátori ev. ref. templom helyreállítására 1500 forint utalványozott a műemlékek orsz. bizottságának jelentése alapján, mely ezt műemlékek nyilvánította s ezennel csak a bizottság véleménye alapján lehet rajta változtatásokat eszközölni.

Dr. Thaly Kálmán indítványozza, hogy a restauráció megtörténte után az egyház a templom állapotáról újabb jelentést tegyen, mert így remélhető, hogy ez az első-rangú országos műemlék a jövő évben újabb segínyt kaphat. Elfogadták s utasították a nyirbátori egyházat úgy erre, mint a műemlékekről szóló törvény rendelkezéseinek betartására.

A közoktatási miniszter a püspöki hivatalhoz küldött leiratában az egyházkerületnek középiskolai történetének megírásáért elismerését fejezte ki, egyszersmind felkérte a kerületet, hogy tudassa vele a nagyobb jelentőségű monografiáknak szerzőit, hogy aztán nekik külön is kifejezhesse köszönetét. A közgyűlés felhívta az iskolai hatóságokat, hogy erre nézve tegyék meg javaslataikat.

Wolafka térít.

A debreczeni egyházmege felterjesztette a debreczeni ev. ref. egyház lelkészi karának feljelentését dr. Wolafka Nándor vallás sérelmi ügyében az egyházkerületi közgyűléshez.

A közgyűlés mivel az ilyen ügyekben való intézkedés joga a konventet illeti, felterjesztette a panaszt, a maga útján leendő orvosolást véget a konventhez.

A n. szalontai ev. ref. egyházmege indítványára kimondták, hogy a zolyan egyház megegyék melyekben legalább 80000 lélek van, 2 világi és 2 egyházi képviselőt küldhetnek az egyházkerületi közgyűlésre.

A nagyváradi ev. ref. internátus költségeinek fedezése tekintetében adott egyházmegei véleményeket és ajánlatokat, melyek alapján előadó javasolta, hogy a megajánlott 10000 forintból rögtön kiadások s évenként 1000 forint járuljon fenntartásához.

Degenfeldgr. nem tartja lehetőnek, hogy a pénzügyi kérdések felől már most határozzon a közgyűlés, mert a pénztárak állapota nem ismeretes. Többek felszólalása után Tisza Kálmán indítványára kimondták, hogy a 6000 forint kiadás iránt holnapután határoznak a tűzkármentesítési pénztár állapotának ismerete után, az 1000 forint pedig egy évre megadják s egyszersmind kilátásba helyezik a további évekre is, de végleges határozatot azonban csak a kerület pénzügyeinek átvizsgálása után fog hozni.

Az érmelléki és debreczeni egyházmegek javaslatait a lelkészi nyugdíj intézet létesítése és a káplánügy rendezése ügyében a konventhez pártolólág és sürgős intézkedés végett terjesztik fel.

Nagy Bálint lelkészi jellegétől megfosztott h.-m. vásárhelyi tanár kérvényét ennek visszadása végett felterjesztik a konventhez.

A debreczeni és alsószabolcsi egyházmegek az 1893 XXVI. tez. ilyenmő megváltoztatását kérik, hogy az egyházak jogai ép-ségben maradjanak.

A főiskola szellemi és anyagi ügyeit vizsgáló küldöttség tagjaiul Horthy Istvánt, Görömbe Pétert és Zsigmond Sándort, — a népiskolai tanügyi bizottságba Biki Károlyt és a megválasztandó gyak. isk. tanítót választották meg.

A vasárnapgyi bizottságba megválasztották Görömbe Pétert, Lengyel Imrét és Ujfalussy Bélát. A misszió bizottságba megválasztották Zsigmond Sándort és Biki Károlyt a felsőbb leánynevelő intézetek állandó bizottságába Szabó Károlyt.

Kiss Áron püspök kegyeletes szavakban emlékszik meg elhunyt titkárjáról, Bodossy Palról s ajánlja helyére Hajdu Zsigmond nagybányai egyházmegei aljegyzőt. A közgyűlés elfogadta s fizetésének felemelésére hajlandónak mutatkozott s megbizta a költségvetési bizottságot javaslattételre.

A középiskolai felügyelőnek jövőre nézve az egyházkerületi gyűlésen szavazatot adtak. Ezzel a közgyűlést 1 órakor holnap d. e. 9 órára elhalasztották, mikor is a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a választások lesznek az első tárgy.

Ujdonságok.

*** Orsz. képviselők Debreczenben.** A ma megkezdődött egyházkerületi közgyűlés alkalmából a következő országgyűlési képviselők érkeztek Debreczenbe, kik mindnyájan résztvettek a mai közgyűlésen: **dr. Thaly Kálmán** Debreczen sz. kir. város I-ső választókerületének szeretett országgyűlési képviselője, ki a tegnapi esti gyorsvonattal érkezett városunkba. Kivüle itt vannak még az országgyűlési függetlenségi és 48-as Koszuth-párti következő tagjai: **Madarász Imre**, **Kiss Albert**, **Genesi Albert** és **Luby Géza**. Itt van a vén generális **Tisza Kálmán** országgyűlési képviselő is, fiával, az ujdonsült gróffal **Tisza Istvánnal**. Az országgyűlési képviselők nagyjából része a tegnapi esti gyorsvonattal érkezett városunkba.

*** A pozsonyi küldöttség itthon.** **Simonffy Imre** kir. tan. polgármester és **Király Gyula** tanácsnok, kik Pozsonyban a Maria-Theresia szobor leleplezési ünnepén Debreczen sz. kir. várost képviselték, az előre megállapított tervtől eltérőleg már a tegnapi esti gyorsvonattal visszaérkeztek. A polgármester és tanácsnok résztvettek a pozsonyi fényes ünnepségek minden részében és méltóan képviselték ott városunkat. A törvényhatóságok küldöttségével, melyet **Szalavszky Gyula** Pozsony mege főispánja vezetett, Debreczen küldöttei is tisztelegtek *Ő Felsege előtt s ezáltal lerótták az alattaalói hűség adóját felséges királyunk előtt.* A főispán üdvözlő beszédére az Ő Felsege által adott válaszban a törvényhatóságok ragaszkodásának biztosítását igen kedvesen fogadta és legbensőbb közönnettel viszonzta.

— Örizzék meg szíveikben a hazafias ősi erényeket — végezte Ő Felsege beszédét — és vigyék meg küldöiknek szives üdvözlömetet.

Riadó előzenés zúgott fel, Ő Felsege eme szavai után. Debreczen küldöttei tegnap reggel indultak el Pozsonyból. Budapestől Debreczenig egy kocsiiban jöttek **Tisza Kálmánnal** és gróf **Ráday Gedeonnal**. **Tisza Kálmán** különösen nagy érdeklődéssel kérdezősködött a polgármestertől Debreczenről.

*** Tisztelgő küldöttség a püspöknél és a főgondnoknál.** Ma reggel Kőrös-Ladányból kitencztágu küldöttség tisztelegte **Kiss Áron** ev. ref. püspöknél és gróf **Degenfeld József** főgondnoknál mint a tiszántúli ev. ref. egyházkerület elnöke-nél. — A küldöttség a püspök és főgondnok jóakarátát kérte azon ügyben, a mely a most folyó közgyűlés egyik tárgyát képezi. Nevezetesen a kőrös-ladányi megüresedett lelkészi állásra pályázat hirdettetve, arra az erdélyrészi egyházkerületből 4 s. lelkész is pályázott, a kiknek pályázatát azonban nem fogadták el, mivel megbízó levelük csak a püspök által volt aláírva s arról a főgondnok aláírása hiányzott. Ez ügyben kérte a pártfogást a kőrös-ladányi deputáció, mely még a ma délelőtti folyamán **Kiss Albert** ev. ref. lelkész, országgyűlési képviselő-nél is tisztelegte ugyane célból.

*** Ebédek az egyházkerületi közgyűlés tagjainak tiszteletére.** Ma — mint megirtuk — **Kiss Áron** ev. ref. püspök ad lakásán ebédet az egyházkerületi közgyűlés tagjainak tiszteletére, holnap pedig gróf **Degenfeld József** főispán, egyházkerületi főgondnok ad a Bika disztermében, amelyre a meghívókat, már a mai napon szétküldötték az egyházkerület tagjainak.

*** Jog és pénzügyi bizottsági ülés.** Debreczen sz. kir. város jog és pénzügyi bizottsága holnap délután pontban három órakor a város háza nagytermében **Vecsey Imre** tanácsnok elnöke alatt ülést tart, amelynek napirendjére telek eldarabolási ügyek, a debreczeni 1848/49-iki honvédegyület kérelme, a belügyminiszter leirata a nyilvános mulatságok tárgyában kelt szabályrendeletre vonatkozólag és a házipénztár régiszámadásainak átvizsgálására kiküldött ötös bizottság jelentésének tárgyalása van kitűzve.

*** Sárospatakiak Debreczenben.** A jövő héten több sárospataki tanár és teológus érkezik Debreczenbe, városunk nevezetességeit megtekinteni. Első napon a főiskolát és más nevezetességeket néznek meg, másik napon pedig a Hortobágyra rándulnak ki s a hortobágyi csárdában ebédelnek, a hol a város vendégei lesznek. A sárospataki kirándulók min'egy 30-an lesznek.

*** Egyházmegei tanácsbíró választás.** A mult egyházkerület közgyűlésen **Szerelemlye Samuel** elháltával megüresedett tanácsbírói állásra beérkezett szavazatok felbontatván a három jelölt **Madarász Imre**, **Soltész Farkas** és **Mitrovics Gyula** közül egyik sem nyert abszolút többséget s így új szavazást nyeltek el **Madarász Imre** és **Soltész Farkas** között kik a legtöbb szavazatot kapták. A szavazatok most újra beérkezvén a mai egyházkerületi közgyűlésből kiküldött szavazatható bizottság holnap reggel 6 órakor bontja föl a szavazatokat és már a holnapi közgyűlés elején befogják jelenteni, hogy ki a győztes?

*** Mária Terézia lova.** A ki látta, mindenkit elragadott az a hatalmas, karrarai márványból való szobor, mely vasárnapról Pozsony koronázási tereit díszíti. **Fadrusz János**, Pozsony genialis szülöttje, a ki az egész hatalmas csoportozatot, a fehér spanyol menen ülő **Mária Teréziát** és a két magyar vitézt, egy darab márványból faragta, diadalmasan megindította a márványszobroknak az érekszobrokkal való versengését. A nézőknek föltétlenül tetszett a szobormű főalakja is, két mellékalakja is, csak a lóval szemben oszlottak meg a vélemények. Azt mondják, hogy a ló két első lába tulságosan vastag s természetellenes, hogy a ló az első lábait oly mereven kifeszítse, mint ez a márványlő.

Fadruszt többben meg is kérdezték, honnan mintázta ezt a ovat és miért ültette **Mária Teréziát** arra a nehezkes, vastaglábú lóra, amilyenen most nem lovagolnak. **Fadrusz** azt a magyarázatot adta, hogy **Mária Terézia** idején Európászerte uri divat volt ezenek az óriási fehér spanyol méneken lovagolni. Száz év óta divatját multa az, hogy a spanyol mént háts paripának használják

Hajdúvármegye közegészség- ügye az 1896-ik évben.

— Kivonat Losonczy Álmós, vármegyei tisztii főorvos jelentéséből. —

Ennek azon hátrányos oldala támadt, hogy az elsőfoku egészségügyi hatóságok a járásokban a községektől távol esvén, a gyors ellátás nehézségeibe ütközött, de minthogy egy ily központra 5—10 adagsávnál több nem jutott, a községek szerinti szétosztást mindaddig kivinni nem lehetett, míg a gyógyszer- és higiéniaügyi miniszterium részéről meg nem szaporították.

Ekkor minden községekhez jutott néhány adag, de ha az esetek szörványosan léptek fel, úgy a szer a hosszas állásban megromlott és vissza kellett küldeni.

Tény, hogy több helyen a serum alkalmazásától nem csak a közönség, de a kezelő orvosok is vonakodtak, hogy bizonyos erkölcsi nyomásra volt szükség, míg a serum kezelés általánosított.

A szer hathatós volta felőli hitetlenségben rejlett az oka, a halálosan végződött esetek egyik kis részének, a veszteség legnagyobb százalékát azonban a megbetegedések szolgáltatták, melyek tanyákon fordultak elő, vagy elhanyagoltattak a szülők gondatlansága folytán, mi vétkes könnyelműség kizárásával a köznépfelügyelési képességének leszállított voltában a körfolyamat élelkebb alanya tünetek híján fellépő természetében lelte sokszor megfajtását.

Bizonyos, miszerint a magyar állami gyógyszer- és higiéniaügyi jó eredményeket ad, mint a külföldiek, tény, hogy a savó alkalmazásában az ezen évi tapasztalatok ugyanolyan gyógytani jelenségeket találtak, mint megelőző évben, illetőleg a mint e tünetek sokszorosán leírva, immár világosra ismeretessé váltak. Itt csak egyet kell felemlítenem, hogy az alkalmazott 149 eset között egyszer sem jött említésre, miszerint a serum számbavehető kellemetlenséget, vagy ennél többet okozott volna.

Az 1896. évben előfordult 334 toroklobos közül 149 kezeltetett gyógyszerrel.

Az adatok azt mutatják, hogy a csecsemőkor bizonyos fokú mentességgel bír a toroklobos ellen, az első életévétől kezdve rohamosan növekszik a fogékonyság, a tizedik életév hánynál kezd s a magasabb életkorban kivételes az ilyenmű megbetegülés.

149 serummal kezelt esetről az elhalás emeletlenül levonandó 8 eset után 20 maradt 13,4 százalék.

Savó kezelés nélkül maradt az 1896-ik évben 185, ezek közül elhalt 78 azaz a 42,1 százalék.

A vörheny az általa okozott megbetegülések számánagyságához képest az 1896. évben a heveny fertőző kórok között a vármegyében az első volt. 17 vörheny fertőző város illetőleg község lakossága 124546-ot tevé ki, 1000 lakosra 3 betegülést okozott s a vörhenybe esetek összes száma 374-et adván 425-el kevesebb egyént lépett meg, mint 1895-ben.

A halálozási százalék 18,1 illetőleg 28 százalékkal jobb, mint 1895-ben. 96-ban 68 egyén halván meg vörhenyben, 99-el kevesebb halott volt ezen kóralakban az 1895. évhez képest.

A vörheny kisebb fokú járványt okozott M. Pércsen 1896. február 1-től április 1-ig és Tégláson szept. hó 20-tól novemberig, mely idő alatt nevezett községek iskolái zárva tartottak.

A vörheny halálozási százalékában az országos halálozási perzenthez képest mutatkozott 3,30 százalék javulás.

Veres himlő (kanyaró) 13 községben fordult elő, melyek lakossága 113.635 s így 1000 lakosra 16 megbetegedés jutott, illetőleg vármegyénkben a kanyaró igen szűk határok közt mozgott. — A kanyaró betegek összes száma 181 volt, 20 halálozással, azaz igen maga: 11 százalék veszteséggel. A kanyaró 743-al kevesebb gyermeket támadt meg ezen

évben s 14-el kevesebb áldozatot szedett mint 1895-ben. Halálozási aránya azonban 7,4, százalékkal nagyobb.

Legnagyobb számmal H.-Hadbázon fordult elő 64, — H.-Dorogon 45, H. Szobozlón 24, B.-Ujvároson 18 gyermeknél.

Szamarhurut 4 községben szerepelt melyeknek összes lakossága 35677 lévén, 0,3 megbetegülés támadt 1000 lelekre. Tíz szamarhurutos gyermek volt nyilvántartva, 2 meghalt közülök.

Hasi-hagymáz 11 községen összesen 86 betegesen észlelt. A vármegyében uralkodott hasi-hagymáz legnagyobb száma P.-Ladányt esik, hol 1894. Angusztustól helyi járványként állaadóan jelen volt. Így ez évben is 34 egyénnel fejlődött ki.

Hasi hagymázos megbetegedés számra nézve 1896-ban 35-el volt kevesebb mint 1895-ben. 1-el kevesebb, tehát összesen 17 halt el 1896-ban, a halálozás aránya azonban 32 százalékkal nagyobb volt mint 1895-ben.

Vérhas az őszi hónapok kiválólag gyermek betegségeként mutatkozott öt községben 28 egyénnel, 1000 lakosra 0,5 esetet okozott, 10,7 százalék halálozási veszteséggel. A megbetegülés 3-al, az elhalálozási perzent 5,3%-al volt kevesebb mint 1895-ben.

H.-Vámos Pércséről egy járványos fültű mirigylob jelleget mutató gyógyult az eset jelentetett be.

Gyermekági láz a 4 rendezett tanácsu városon kívül P.-Ladány és Egyeken fordult elő.

A gyermekági láz fertőzéssel meglepett községek összes lakossága 64.520, így 1000 lelekre 0,1 megbetegedés jött elő, mi e tekintetben elképzelhető legjobb viszonyokhoz igen közel áll. Az esetek összes száma 9 volt, egyel kevesebb mint 1895-ben, közülök meghalt 6, 66,6 százalék. 6 százalékkal több mint az előbbi évben s magasabb mint az országos halálozási százalék.

A vármegye területén az 1896-ik évben vesztett állat 35 egyént sérelmezett. — A sérülést okozó állat 5 szőr macska 30 esetben kutya volt.

33 egyént a b.-pesti Pasteur-féle intézetben védőoltásban részesült, veszteség rajtuk nem tört ki.

Két egyén kik viziszony áldozatai lettek védőoltásban nem részesült.

Tisztelettel jelentem miszerint a vármegyében a bejelentésre kötelezett heveny fertőző kórok közül ázsiai vagy honi kolera, küteges hagymáz, járványos agy gerincz agylobban megbetegedés múlt év folyamán nem történt.

Gőzfertőtlenítővel a vármegye minden városa és községe külön-külön el van látva. H. Böszörmény város rögzített, a többi városok és községek, szállítható gépek birtokában állanak.

Egészségügyi szemelyzet.

E törvényhatóság területén 31 orvostudor működik, ezenkívül 2 sebész-mester folytat g akorlatot, illetőleg 10.000 lakosra esik 23 orvos mely aránylag az ország legtöbb vármegyéjéhez képest elég jónak mondható.

Az orvosok száma apadt egygyel, Dr. Horváth Dénes nádudvari községi orvos elhalása folytán, a sebész mestereké kettővel kevesedett, Szalai János h. nánási főorvos és Jámor Mihály h. sámsoni nyug. élt sebész elhunytá következtében.

(Folyt. köv.)

Utcák elnevezése — ház- számozás.

Irt: **Gondy Károly,**

Debreczen, május 18.

II.

Még néhány utca ra a javaslat sorrendjében fogom észrevételeimet megtenni, nehogy tisztán a kritikánál állapodjam meg, mely rendszeren befejezetlen munka. A javaslatra javaslatlál szolgálak.

I C s a p ó k e r ü l e t.

A «Csapó» elnevezés, oly értelemben, mint azt hajdan alkalmazták alig érthető maradó készítő iparágat itt nálunk nem igen művelik. Még alhat azonban mint előkelő bihari családok régi neve.

Azon szájhagyomány, miszerint a Vár-utca sarkán, a mostani Slezák házban volt kaszárnyában elhelyezett katonákat ebben az utcában vesszőztették, c s a p t á k meg, s innen vette volna elnevezését, minden alapot nélkülöz; mert ez elnevezése sokkal régiebb, mint e büntetés-nem keletkezése.

9. Ny o m t a t ó u t c z a. Erre már megtettem ugyan észrevételeimet, de e nagy közlekedő utca megérdemli, hogy vele többet foglalkozzunk. I-métlem, hogy más a nyomtató, más a nyomda. S jelenben már merész fantázia kell, hogy a nyomtatásról a nyomdára következtessünk, ha csak nem az újabb körforgó gép után a k ö r m o z g á s a n keressük a közönséget?

A sajtó nem szenvedő, de nagyon cselenkő alakban szerepel; szenvedőben van már csak a sajtóbíró, veszendőben a sajtószabadság. Ha csak a pecsétnyomóról nem akarunk kiindulni, hát alig akadunk nyomara az elnyomott és sárban bővelkedő utca elnevezésére.

A mai állapotban, ha nem szolgáltatna célzásul a városunkban igen tisztelt család nevére, egyenesen «Sár-köz»-nek, vagy a «Sár-vár»-nak kellene elnevezni.

A Vár és Rákóczy utcák összekötő lagunáját nem volna e jellemzőbb R o d o s t ó r ó l elnevezni ha itt télen nyáron a tó és hó vizen kell gázolnunk? ...

Vagy leghelyesebb volna II. Rákóczy anyja után Z r i n y i Ilonáról «Ilona» utcának elkeresztelni, úgy is kevés nő érdemeinek hódolt a javaslat bizottság. Ha van Anna-utca miért ne lehetne Ilona-utca? Alig van lágyabb hangzású név az egész névtárban.

13. G u l y á s u t c z a. Ha a golyás és gulyás között kellene választanom az eufonia kedvéért inkább a régivel maradnék: mindkettő csak a pusztai élet tipikus staffage a Vagy a gulyás is a golya költőse?

18. P e r e c z e s u t c z a. Ha a Morgó-ból Bercsenyi lett, a párhuzamos szebb utcájaja is megérdemelné magyar elnevezést. Pereczcs egyhangú és még a melett kemény hangzású szó, szinte halljuk a perczes pipját benne. Helyébe P e r e n y i Zsigmond br. után röviden P e r e n y i utcának elnevezném. Parényi a szabadság harc alatt mint a főrendiház alelnöke Debreczenbe követte a Kossuth kormányt és 1849-ben egy szomorú őszi nap reggelén hóhér kéz oltatta ki hazájáért dobogó szíve lángját a bitófán, Vagy igaz! ... forradalmár! ... Hát «biz» elég is nekünk a forradalom feje Kosuth és a farkas Nagy Sándor. ... Az is elcsuszik valahogy a sok Nagy között a város végén.

19. A g á r d i u t c z a. — Az utca nyurga és pupus formáján helyesebb az «A g á r» elnevezés.

22. I g n á t h u t c z a. — Ebből előbb utóbb Ignác utca lesz, mert az ú(t)z)ában, benne van a t c z és a két t-t-ét csak az «u» választja el. Jobb volna mindjárt az eddigi névtelen utcát ne oly névtelen névről hanem egyenesen «I g n á c z»-nak, vagy «N e f e l e j t s»-nek elnevezni.

23. K u t u t c z a. — Nem egy két kutja sem fekete kutya van Debreczennek, ha mindjárt azok közül egy sem szökik és nem oly szerencsés mint S z o b o s z l ó. Minálunk a kútfuró Zsigmondi előtűt a kut elől és nem a kut Zsigmondi előtűt, holott mahotegap meg a szoboszlóiak szöknek a sok ártézi kut elől. Hát jobb is a sok apró mint a nagy semmi szökő, és igyekezzünk is szaporítani azokat; legyen mind n utcának egy kutja. Ha jövőr az beteljesedik, akkor minden utca Kut-utca lesz. Hogy tehát annak a nagyra és magasra törő piaci kútnak, melyet 150.000 frtnyi szemfedés kopsorsóban eltemtünk későbbre is nyoma legyen. Te első nyilvános

kutforrása a városnak legyen Zsigmondia Te drága neved! ... Még utoljára Kuti Zsigmond fakad ki belőle!

25. Homok-utca. — Homokunk van bőven, miért ne jutna egy utcának is belőle?

26. Földi-utca. — Homok egész közel áll Földihez, mert nem rég leplezték régi porainak szentelt emlék követét. Így lett a latin «homo-ból» magyar homok.

Engedjen meg a D. R. U. Spectátora, ha az egyszer még kirug Pegazusom a hámból, újra csizmadiáskodom és egy pár rimet én is szentelhessek ez alkalommal áldott emlékének. Nagyon jól tudja ön is mint műszinirő és kritikus, milyen az az írói viselkedés, melyet éppen csak toll-késsel lehet simán megvakarni. Vakarja vagy törölje egyenesen, ha nem tetszik azt a mi Önnek érthetetlen. Ime:

Névtelen ut lett nevezetessé,
Három utcát vágott neve ketté,
Hat-házon nyugszik por hüvelyé,
Több házon virraszt nálunk szelleme.

27. Apafája-utca. — Hosszu ékteleen hosszú, de meg összetett név, mint a Péterfia. Ép így lehetne Péterfája is ha például Péter az apa és viszont a Fia-fája, ha Péter és fia a fa birtokosa? Látom a D. R. U.-drukkolt...

Ha tehát a Vecsey és Apafája között választani kell, ne habozzunk sokat. Atyafi, de amúgy kereknek mondjuk ki: ki nem apránként adogat, és egyszerre tempomot ad; az megérdemli, hogy az utcát róla elnevezzék, hogy emléket ez is fentartsa a jövő családnak.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

május. 13

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései akövetkezők

Buza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	7.40—7.55	80	7.95—8.00
" " "	77	7.65—7.75	81	8.00—8.05
" " "	78	7.75—7.80	82	—
Tiszavidéki ó	79	—	—	—
" " "	76	7.85—7.90	80	—
" " "	78	7.65—7.75	81	8.00—8.05
Pestvidéki ó	79	—	82	8.05—8.10
" " "	76	7.80—7.85	80	—
" " "	77	7.85—7.90	80	—
Fehérmegyei ó	78	—	81	—
" " "	79	7.90—7.95	82	7.95—8.00
" " "	76	7.65—7.70	—	8.00—8.05
Bácskai ó	77	—	80	—
" " "	78	7.85—7.90	81	8.05—8.05
" " "	79	7.80—7.85	82	8.10—8.10
Észak magy	76	—	—	—
" " "	77	—	80	—
" " "	78	—	81	—
		Min. hekt.-ben	Ar kilógram	
Rozs elsőrendű	uj	70—72	6.20	6.25
" másodrendű	uj	—	6.15	6.20
Árpa takarmánynak	"	60—62	4.20	4.50
" égetni való	"	62—64	5.00	5.80
" serfőzdei	"	64—66	6.50	8.—
Zab	uj	39—41	5.80	6.25
Tengeri bánsági	uj	—	3.45	3.55
" más nemű	"	—	3.35	3.40
Rapce bánsági	"	—	3.20	3.50

Sertésvásár.

május. 13.

Kőbányai sertéspiaccz. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogrammon felüli sulyban) ————— krajczárig, közép (páronként 220—260 kilogramm sulyban) 54½—55½ krajczárig könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) 53—54 krajc árig.

Sertéslétszám: 1897. évi május. 11-ik napján volt készlet 27.126 darab, 1897 május hónap 13-ik felhajtatóit 2237 drb, 1897 május hónap 12-ik napján elszállított 361 drb. 1897 május hónap 13-ik napjára maradt készletben 29.002 drb. A hizott sertés üzlet-rányzata kellemes.

Budapesti konzum-sertésvásár. A fővárosi petrolium-rakodónál levő székes-

fővárosi konzum sertésvásár jelentése május 12-éről: Érkezett: 531 dr. Elszállított a budapesti fogyasztásra 286 drb vidékre 65 drb, elszállítatlan maradt 262 drb —Na a piarak: 120—180 klg. sulyban 52.—54 fr. 250—280 klg. sulyban 50—50 frt malaczkok 37—40 frt. különfélék 120—180 kl. sulyban 55—56½ frt.

CSARNOK

Egy detektív regénye.

— **Ottolengui Rodrigótól.** —

— A Debreczen saját fordítása. —
(Folytatás.)

— Lenne szives megmagyarázni, mi birta e vélemény változtatására?

— Igen. Amint Ön is tudja, fogadását a vasuton kihajgattam, melyre mindjárt következett előbb a tolvajlás, majd a gyilkosság. Később ismét közbejött a második szenzációs ékszerlopás is és ez mind az Önök által megállapított határidőn belül. Egyikben ezek közül természetesen Önra részes s előttem a legvalószínűbbnek látszik, hogy Ön a rubintot lop'a el, mivel a fenforgó körülményeknél fogva ezért megsemmisíthetik Önt. Ugy-e elég helyes következtetés?

— Hogy helyes következtetés-e? Igen! De én a terhemre rótt c-elekményt természetesen sem meg nem engedem, sem be nem ismerem.

— Most tehát én azt akarom kikutatni, hogy ezen tolvajlások mi-c-oda összefüggésben állanak a gyilkossággal. Jelenleg úgy vélem, hogy ugyanaz az ember velt a gyilkos, aki a vasuti tolvajlást elkövette. Egy vezető fonalom már van, melyet idáig még nem követhettem, de melyet ha most kezembe veszek, biztosan megtalálom a gyilkost, ez az én erős meggyőződésém.

— És e vezérfonal?

— Ama bizonyos talált gomb! És Önnek ama csodás hasonlatosságot, mely a gomb között és az Ön gombjai között, tagadhatatlanul megvan, most Önnek meg kell magyaráznia, mert másként sohasem fogok tisztán belátni e dologba.

— De hát miféle támogatást kér tőlem s ép ez irányban?

— Amíg Önt tartottam a bünösnek, addig mindig azt hittem, hogy hazudott Ön, — amidőn azt mondta, hogy a hetedik gomb az a Shakespeare fejese, melynek kedves-felesége a tulajdonosa. Ép azért tartottam oly nagy fontosságúnak, hogy a talált gombot ismét visszakaphassam. Most azonban amidőn Önt tisztának tartom a gyilkosságtól, egy újabb eszmém támadt. Akkor amidőn először beszéltem Önnel a talált gombról, Ön azt mondta hogy előbb a gombot akarja látni, csak aztután fog nyilatkozni. És midőn ez az óhaja is teljesült, akkor Ön egész megnyugodott mosolylyal adta vissza a gombot. Pedig ha a gomb valóban oly nagyon veszélyes lett volna Önre, akkor valami óriás önuralom kellett ahhoz, hogy oly elfogulatlanul viselte magát s különösen, hogy nekem azt ismét készségesen visszaadta.

Tehát most ez a kérdésem, amire igen szivesen hallanám a választát; miről ismerte fél Ön azt, hogy ez a gomb nem tartozik az Ön gombjai közé?

— Mindenekelőtt Mr. Barnes azért, mivel tudtam, hogy csupán három hasonlatos létezik. És mivel ez a három pedig én nálam volt, egész biztonságban érezhettem magamat. De meg valami különbség is van a gombok között. Talán Önnél van a gomb most is?

— Igen! Itt van.

— Csak tartsa meg kérem. Mert úgy áll az eset, hogy amidőn Miss Remsen ezeket a gombokat megrendelte, megbizta a metszőt avval is, hogy mindegyik gombra metszen egy piczinyke betűcskét és pedig a Romeo fejekre egy R-t, mert engem Roy-nak nevezett és a Julia-fejekre egy K-t, mivel én meg őt K. rály-nak neveztem. Felületesen tekintve észre sem vehetők ezek a betűk. De ha egyszer na-

gyító üvegen keresztül meg néztük, azután könnyen észrevehetők pusztá szemmel is. Nos tehát vegye ezt a nagyító üveget s tekintse meg a gombját figyelmesen, ép azon a ponton, ahol a haj a nyakot betakarja. Ugy. Megtalálta?

— Szent Isten! kiálotta a detektív önkénytelenül, igazán fontos. Ez ép egy Julia fej, tehát következésképen egy K-nak kellene lenni rajta. Ugy hiszem, meg is kísérelték a betűmetszést, de a véső kisiklott; úgyhogy a kőből is kipattant egy darabka A K meg is van csonkítva, azért kétségbe is vonom, hogy Ön pusztá szemmel bármely betűt is láthatott volna rajta.

— Igaza van. Én is legelőbb a K-t kerestem akkor és mivel nem találtam, egyszerre megvoltam nyugodva.

— E gombot látható, hogy ugyanaz a kéz készítette, mely az Ön gombjait. Azért most vagy annak, aki metszette gombokat vagy annak, akinek a tulajdonába került, kelet'em megmagyarázni, hogy miként került a gomb abba a szobába, ahol én megtaláltam! Ép azért most meg Önön a sor, hogy mondja nekem, honnét származnak ezek a gombok.

— Egy feltétel alatt megteszem. Hogy amit felfedez velem is közlendő, mielőtt további lépéseket tenne. És egyszermind azt is megkell ígérenie, hogy január elseje előtt nem csinál semmi fontosabb lépést, ha csak nem okvetlen szükséges.

Folyt. köv.

Nyilt-tér.

Nyersselyem básztruhákhoz való kelmét 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors- és Shantung-Pongees valamint fekete, fehér, és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként, sima csikos, koczkázott, mintázott damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség 2000 szín és mintázatban stb. a megrendelt árukat postabér s vámmentesen a házhöz szállítva, valamint mintákat postafordultával küldenek: Henneberg G. (cs. és kudvari szállító) selyem gyárai Zürichben. Svájcba czimzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztható. — Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 3.

Újdonságok nyári ruhákra:

Ecrü himzett batisztok, Ecrü mosó Grenadin kelmék

és

Ecrü szerb vásznak

— métere 19 kr. —

Továbbá

Francia himzett batisztok, Pique és Cretonok

nagy választékban kaphatók **BOSZNAY J. és Társa**

cégnél

DEBRECZEN, Kossuth-utca.

Zárt ajánlati versenyárgyalási hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város közkörházi bizottsága a kórház alább körülírt szükségleteit 1897 július 1-től számított 3 évi időtartamra vállalat útján kívánván biztosítani, azoknak biztosítására zárt ajánlati versenyárgyalást hirdet.

A szállítási részletes feltételek a kórházi gondnoksnál naponként d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5 óráig megtekinthetők.

Szállítandók fehéreneműek, fűszerárak és kőszén.

A szállítandó mennyiségért a kórház jót nem áll: de akár több az előirányzatnál, akár kevesebb: ugyanazon árban szállítandó.

Az ajánlat akár külön, akár az összes cikkekre megtehető, de a fehéreneműekre ajánlatot tevők kötelesek előlegesen a kórházi gondnoknál a hol további felvilágosításokat is nyerhetnek mentákat beszolgáltatni.

Miután előirányzati ár nincsen, ajánlat tevők bánatpénzüket készpénzben, avagy elfogadható más értékben oly módon tartoznak letenni, hogy az az ajánlati összeg legalább 5%-lijának megfeleljen.

Ezen bánatpénz a vállalat elnyerése esetén visszatartatik, s biztosítékká egészítendő ki 10%-ra.

A bánatpénz 1897. június hó 15-ik napjának d. u. 5 órájáig a kórházi pénztárnál teendő le, az ajánlat pedig ugyanazon hó 16-ik napjának d. e. 11 órájáig Ábrahám László tiszti főügyész urnál (Hungária épület) adható be. Később beérkezett vagy bánatpénz letételről elősmervénnyel fel nem szerelt ajánlat figyelembe nem vétetik.

A zárt ajánlatok felbontása 1897 június hó 16-ik napján d. u. 4 órakor a városház kis tanácstermében eszközöltetik.

Debreczen, 1897. május hó 16.

Kórházi bizottság.

Árverési hirdetmény.

A néhai Moricz András hagyatékához tartozó s jelenleg Moricz József tulajdonában levő — régi telekkönyv 446. lapján található — 2 azaz kettő boglyás nagycseri kaszálló az 1897. évi május hó 20-án reggel 9 órakor a város gazdasági hivatalban megartandó árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatni fog.

Debreczen, 1897. május 15.

Udvarhelyi Géza,
gondnok.

JÁRVÁNYMENTES HELY.

KLIMATICUS GYÓGYFÜRDŐ ÉS HIDEGVIZGYÓGYINTÉZET.

Remek szép fekvéssel, kiránduló helyekkel és sétányokkal.

GYÓGYESZKÖZÖK:
Hidegvizgyógyintézet, vasas és égvényes savanyúviz és fürdők, ujonnan létesített sós- és lenyő-belégzési intézet és pneumatikus kamara, villany-massage, természetes melegvíz, kádfürdő, jabsavó, mindezek eszközterü használata a gyógyfürdő orvosai ügyelnek fel.

Allandó fürdőorvos.
UJONNAN
épült
vasúti állomás.

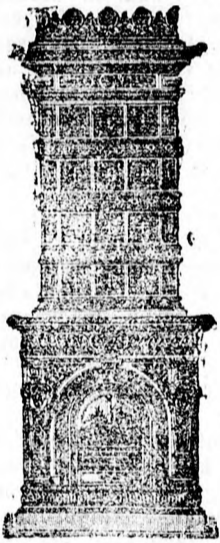
Gyógyjavallatok:
Tüdőbajok, malária, (mocsáriáz), gégé-, horg- és tüdőhurut, gyomorhurut, emésztelenség, máj- és lépzsugorok, vizeletgyulladás, specifikus és görvélveszes bántalmaknál. Mindenféle idegbántalmak, fejfájás, migraine, histeria, szédülés, nehézelégés, hypochondria. Verőbajok, köszvény, görvél, bujakór, dejerium trem., potát. Néi bajok, fehér fojás, süpkór, havi zavaroknál.

Kitünő ellátás és lakás.
Prospectussal és egyéb felvilágosítással szívesen szolgál.

A FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

Gyógyszertár. Idény: Májustól Októberig. **KÉT VENDÉGLŐ.**

Az eperjesi Népbank Kályhagyára

ajánlja tiszta fehér és teljesen tűzálló anyagból készült fehér, továbbá színes, ó-német, chamois és majolika

cserépkályháit

valamint **diszes kandallóit, kandallós kályháit és takaréktűzhelyeit**, melyek ez iparágban első rangot foglalnak el és számos elsőrendű kitüntetésben részesültek.

Jutányos árak mellett

a legszolidabb és legpontosabb kivitel biztosítatik.

A kályhák felállítását a saját kipróbált szakavatott állítóink végzik.

Egész épületek kályhaberendezését tetemes árengedménnyel vállaljuk el.

Főraktár Eperjesen.

Bizományi és mintaraktár Debreczenben

Kovács Gyula vaskereskedő urnál

Nagy-uj-utca szegletén a Bika szálloda mellett

Kész felállított minta kályháink ugyanott megtekinthetők s a raktárról kiválasztott kályhák kívánatra azonnal felállíthatnak.

Buziás elsőrangú gyógyfürdő.

Fürdőidény:

május 15-től október 1-ig.

Világhírű

lápfürdők és acélforrások

hasonló a Spaa, Pyrmont, Schwalbach és pyrawarthy acélforrásokkal, kitünő meleg és hideg vasacélfürdőivel, mór- és ásványfürdőkkel, tükörfürdővel és uszodával. — Hidegviz-gyógyintézet és massage. — Ivókura kitünő eredménnyel vérszegénység, idült gyomor- és bélhurut, homok-, kő- és vesebaj, méh- és hüvelyhurut, vérzési rendellenességeknél, magtalanság, idegbetegség, bujakór, csúsz, köszvény és fejfájásoknál stb.

Buziás gyógyfürdő, vasúti állomás. — Pazar villamos világítás a 80 holdnyi éveszázados parkban. — **Katona zenekar.** — **Elsőrendű konyha és kávéházi italok.** — A fürdőn állandó hírneves nőgyógyász van. — Mérsékelt árak. — Ismertetéssel kívánatra ingyen és készségesen szolgál a

Fürdőigazgatóság Buziáson, a hová a szobamegrendelések küldetni kéretnek.